

schrijvingen van het voorkomen van de soort in onze regio. De CNA aanvaarde het geval (CNA 1970: 30). Hoewel dit een late waarneming lijkt, zijn er landelijk zelfs vijf meldingen van deze soort uit de maanden december-februari.

Gezien de beperkte regio waarop de lijst betrekking had werden ook waarnemingen van het Klein Waterhoen in de Botshol niet opgenomen. Na een zichtwaarneming van waarschijnlijk een doortrekker op 11 april 1948 werd in juli 1951 aldaar een zeker broedgeval vastgesteld (Ardea 40: 80-83, Wiggelaar & Veenman 1960: 22 en 42-44). Dit was het eerste gedocumenteerde broedgeval van deze soort voor Nederland. Inmiddels wordt de Botshol echter tot het werkgebied van de Vogelwerkgroep Amsterdam gerekend, zodat de soort geteld kan worden als met zekerheid en zelfs broedend vastgesteld in deze ruimere regio. Nog in de jaren zeventig werd de soort hier gemeld, 1 ex. op 24 september en 2 ex. op 3 oktober 1974, en een roepend ex. op 1 juni 1975, reagerend op geluidsband met de eigen roep (Botshol vogel-inventarisatie 1975: 11, zonder beschrijving). In de SOVON-broedvogelatlas wordt dit laatste geval zelfs gekarteerd als waarschijnlijk broedgeval (vgl. Teixeira 1979: 122).

Daarnaast meldt C. van Sijveld het broeden van twee paren Klein Waterhoen in Waterland, 1968 (Zomerdijk et al. 1971: 73, zonder enige nadere documentatie) en karteert SOVON nog een twijfelachtige geluidswaarneming bij Halfweg van 22 april 1983 (SOVON 1987: 537; Ruitenbeek et al. 1990: 267), waarvan de waarnemers nu niet meer zeker zijn: "In ieder geval werd in het geluid geen speenvarken-gil gehoord" (med. F. Hieselaar). Tevens vermeldt Het Vogeljaar de vondst van een mannetje Klein Waterhoen als draadslachtoffer bij de PEN-centrale Diemen, 1 maart 1985 (Vogeljaar 33:190); echter op grond van de vleugelmaten van deze balg bleek het hier een Waterral te betreffen (med. F. Vogelzang). Tenslotte werd een geluidswaarneming van een Klein Waterhoen gedaan van 13-19 juli 1987, 's nachts en in de late avond langs het Zwarte Pad bij de Urbanuskerk te Bovenkerk (P. Böhre & L. van der Veen). De waarnemers lieten na een geluidsonopname te maken, maar beschreven het geluid als "een explosief kwek-kwek-kwek, een paar maal versnellend met aflopende triller, echter veelal volhoudend kwek-kwek met grote tussenpozen." (Gierzwaluw 25,3: 76).

Het is duidelijk dat, hoezeer diverse van bovengenoemde geluidsbeschrijvingen ook herkenbaar terug te vinden zijn in de Klein Waterhoen-literatuur, men om bewijsmateriaal te hebben een geluidsonopname dient te maken (vgl. Dutch Birding 8: 29-30); zekerheid geeft dat echter nog allerm minst, want zelfs bij de bekende plaatopnamen hoort men overlappende geluiden in het vocabulair van Klein en Kleinst Waterhoen en Waterral. Hazevoet en van der Waal (gesteund door een Avifauna Commissie Amsterdam) achtten uiteindelijk - in de meeste gevallen op goede gronden - de hun ter beschikking staande beschrijvingen "onvoldoende naar de huidige maatstaven om voor aanvaarding in aanmerking te komen", zodat het Klein Waterhoen niet op hun Amsterdamse lijst werd opgenomen.

Niet-aanvaarde meldingen en over het hoofd geziene gevallen

Een reeks van andere zeldzaamheden, waarvan het voorkomen in de regio Amsterdam gemeld is, kan - in de meeste gevallen wegens ontbrekende danwel onvolledige docu-

mentatie, wegens afwijzing door de CNA en CDNA (hierna aangeduid met symbool @) of vanwege herkomst uit gevangenschap - niet op de checklist opgenomen worden. Het gaat daarbij om gevallen en claims van:

KAAPSE STORMVOGEL, voorheen 'Kaapse Duif' *Daption capense*, enige jaren vóór 1809 gevangen bij Sloterdijk @ (Nozeman & Sepp dl. IV: 369 en plaat 188). Het 'voorwerp' werd "in een der voortreffelijkste Vogel verzamelingen bewaard", waarmee waarschijnlijk de collectie van C.J. Temminck bedoeld is, maar het is nu niet meer te traceren. Het zou hier om een per schip uit Zuid-Afrika aangevoerde vogel kunnen hebben gehandeld. "Dit voorwerp gelijkt te veel naar de gedroogde of slecht opgevlude huiden dezer soort, welke vooral vroeger, menigvuldig door de zeelieden van de Kaap de Goede Hoop werden overgebracht..." (Schlegel 1853: 102). Daartegenover acht Oreel wilde herkomst waarschijnlijker (Dutch Birding 2: 94; i.t.t. Dutch Birding 7: 77).

KLEINE TRAP, eind januari 1824 vondst van een mannetje bij een poelier te Amsterdam (door W. Vrolijk; *Algemeene Konst- en Letterbode* 1824 nr. 6 van 6 februari, p. 90; in vroegere collectie Vrolijk nr. 829, vgl. J.L. Dusseau, *Musée Vrolijk*, 1865: 180). De exacte vindplaats van dit geval is onbekend. In dezelfde maand werd een vrouwtje Kleine Trap nabij Groningen gevangen (*Amsterdamsche Courant* van 23 januari 1824; *Alg. Konst & Letterbode* 1824 p. 89, *Ardea* 36: 137). Dit zijn de allereerste gevallen van deze soort voor Nederland (*Ned. vogelen dl. V: 461, Ardea* 32: 100, Boekema et al. *Vogels van de provincie Groningen*, 1983: 172).

SIBERISCHE, OOSTELIJKE OF TOENDRA-SLECHTVALK *Falco peregrinus calidus*, 2 december 1887 vondst van juv. vrouwtje Oostermeer, Ouderkerk aan de Amstel; dit ex. met zeer lichte kop en nek en grote vleugelmaat van 365 mm. werd voorheen tot mogelijk deze vorm gerekend (Eykman et al. dl. II: 418-419, in collectie ZMA nr. 2225). Daarnaast werd een mannetje *Falco p. calidus* geclaimd op 9 mei 1979 overvliegend bij de Gaasperplas (Waarnemers Club Diemen; *Med.bl. KNNV VWGA* 18,2/3: 27, zonder beschrijving); "een hardstikke licht beest" volgens van Duin.

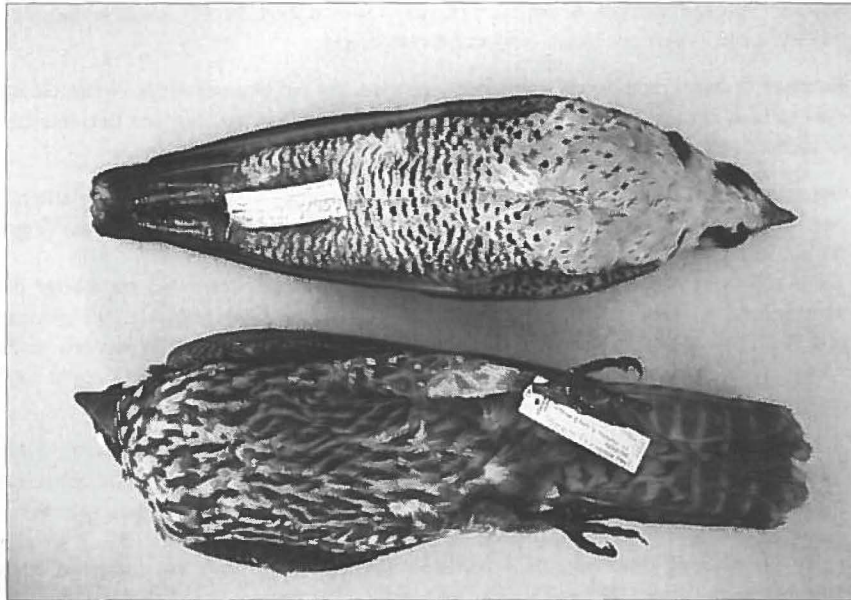
Deze arctische ondersoort van de Slechtvalk is echter tot nu toe niet toegelaten tot de Nederlandse lijst (*Ardea* 50: 118, CNA 1962, van den Berg 1994; vgl. ook van Oordt & Verwey 1925: 26, *Jrber. C.N.V. XI: 101-102*, Eykman et al. dl. II: 418-419, ongepubl. doctoraalverslag van E. Nieboer in ZMA, *Dutch Birding* 2: 85 en 95). Volgens Glutz von Blotzheim, die vier gevallen noemt voor Noord-West Duitsland, zou deze vorm in het kustgebied van de Noordzee vaker kunnen voorkomen (*Vögel Mitteleuropas Bd. 4*, 1971: 925).

VORKSTAARTMEEUW, najaar? 1918 2 ex. "op een der kaden" te Amsterdam @ (med. L. de Vries, da Costakade 4, Oud-West; *Ardea* 8: 131 en *N.O.V.-ledenlijst* 1921).

Een beschrijving en nadere datering ontbreken.

ALK, 4 november 1936 Amstedijk, hoek Tolstraat enige dagen na zware storm op dak Gemeente-archief. De waarnemer zag "een tijd lang .. een flinke Alk zitten, rechttop, duidelijk de Gewone Alk. Later vloog hij weg met die typisch achterwaarts geplaatste, korte 'onhandige' vleugeltjes, die door de witte einden der slagpennen een doorzichtigen indruk maken." (*De Levende Natuur* 41,8: 254).

GRIJZE GORS, 14 mei 1942 een mannetje op Marken @ (*Limosa* 15: 33, *Limosa* 16: 28,

2 Slechtvalk vondsten. Boven: ♀ adult, 26 april 1946 in zieke toestand gevonden bij de Zuider Gasfabriek (ZMA nr. 4410). Beneden: ♀ juv. vondst 2 december 1887, Oostermeer a.d. Amstel, de veronderstelde *Falco peregrinus calidus* (ZMA nr. 2225).

'bevestigde waarneming' volgens CNA 1962: 93 en CNA 1970: 89; vgl. daartegenover Limosa 45: 139-144, Limosa 52: 216 en Limosa 58: 72). In de beschrijving wordt geen melding gemaakt van de zo karakteristieke koptekening; wel wordt een donker-zwart oog met opvallende lichte witte rand beschreven.

De vogel was volgens de CNA mogelijk een Bruinkeelortolaan, maar de commissie vond de beschrijving onvoldoende voor een verbeterde determinatie (Limosa 45: 144).

WITKOPSTAARTMEES *Aegithalos caudatus caudatus*, (vier meldingen:) 9 november 1948 2 ex. Amsterdamse Bos (J.H.C. de Groot; Med. Centr. Inst. nr. 8: 14); 27 of 28 oktober 1972 een ringvangst te Amsterdam (door v.d. Berg, Blok en Scholten; Med.bl. KNNV VVGA 10,4: 32, Limosa 47: 47), die door de CNA niet als zodanig werd aanvaard (zoals alle individuen of exemplaren in gemengde groepen). Op 18 december 1972 werd in het Amstelpark een witkoppige Staartmees gevangen die mogelijk behoorde tot de vorm *A. c. caudatus* (van den Berg 1977: 43; in Zuidwest-Duitsland deed zich in sept.-nov. 1972 een invasie voor, vgl. BWP vol. VII: 136). Tenslotte zag Voous "Even buiten Amsterdam .. eens ..'n grote groep van uitsluitend witkopjes, maar dat was lang voordat ik mijn waarnemingen goed gedocumenteerd kon doorgeven" (Voous, Over Witkopstaartmezen in Nederland, Korhaan 6, 2: 10, Vogeljaar 20: 86, Op het Vinke-touw juli 1972 dl. 2 nr. 9: 142).

Deze noordelijke ondersoort van de Staartmees, die niet verward mag worden met onze variabele soms witkoppige Staartmees (vgl. foto in Thijssse Intieme Leven der

Vogels 1906 t.o. titelblad, Ardea 50: 128-129, Vanellus 21,4: 91-94), is pas in december 1971 voor het eerst positief in Nederland vastgesteld.

KORHOEN, ± begin jaren vijftig zou een ex. een woning zijn binnengevlogen in de Govert Flinkstraat, de Pijp (mond. med. Prof. K.H. Voous, juli 1991). Nadere documentatie ontbreekt.

DOUGALLS STERN, 12 augustus 1961 1 ex. op het strandje bij de vuurtoren van Marken @ (de Kruijf; Swart, Marken-Onderzoek Bijzonder overzicht 1929-1964 p. 6, aanhangsel bij Swart, De broedvogels van Marken, III; Limosa 38, 1965).

De beschrijving lijkt niet verkeerd: "Uiterlijk Visdief, vleugelpunten 4-5 cm. korter dan staart. Zwarte snavel, zacht rode tot hard oranje poten. Diep gevorkte zwaluwstaart (als Boerenzwaluw). Tijdens zwiepende vlucht staart vaak omlaag, lange vleugels. Geen roep." (dagb. Swart V). Dit geval, de enige melding van deze soort uit onze regio, werd om onbekende reden indertijd door de CNA niet aanvaard.

BRILZEEËEND, mannetje 18 februari 1962 Buiten-IJ, Diemerzeedijk (door Garrelfs; Swart in litt.); " .. zeeëend, geheel zwart; grijsachtige raar gevormde snavel met knobbel. Op snavel de kleuren rood en wit. Puntige staart. Tijdens zwemmen werd kop naar voren gestoten." (dagb. Swart V, arch. VVGA).

In de beschrijving ontbreekt de opvallende witte nek (vgl. foto van mannetje in de Eemshaven, nov.-dec. 1982 in De Grauwe Gors 21,3-4: 58).

PETSJORA PIEPER, 16 mei 1965 2 ex. Diemerzeedijk @ (Limosa 39: 144-145 en 40: 45, Swart 1968: 13, CNA 1970: 'onbevestigde waarneming'; vgl. daartegenover Dutch Birding 2: 97/98 en 144-146, Limosa 58: 72).

SPOTLIJSTER *Mimus polyglottos*, 30 augustus 1965 oude Spaarndammerdijk bij Sloterdijk, een luid zingend ex. op een telefoondraad. "Vogel maakte een volledig wilde indruk", vermoedelijk een ship-assisted geval (J. Odink, in litt. aug. 1995). Van de vier Britse gevallen zijn er drie uit juli-augustus (vgl. Dutch Birding 13: 86-89).

NOORDELIJKE OF SCANDINAVISCH MATKOP *Parus montanus borealis*, 9 januari 1972 1 ex. in het Amsterdamse Bos (door Swaab & Dooremans; Limosa 46: 65). De vogel viel op door een veel lichter verenkleed dan dat van de gewone Matkop. Behalve de totale lichte indruk was vooral de lichte 'veeg' over de vleugel opvallend (vgl. ook BWP vol. VII: 169, 172 en plaat 10). De CNA onderkende het geval als heel waarschijnlijk *P. m. borealis*, maar durfde deze Noord-Europese ondersoort niet op basis van enkel een veldwaarneming in de lijst van de Nederlandse Avifauna op te nemen. De waarneming was onderdeel van een invasie van verschillende Noordoost-Europese bosvogels in de winter van 1971-72 (vgl. Limosa 46: 63-66). Dit is de vijfde of zesde melding van deze ondersoort in Nederland (vgl. Tijdschr. Ned. Dierk. Ver. X, 1908: 373, Snouckaert 1908: 31, van Oordt & Verwey 1925: 83, Org. C.N.V. 15: 134, Eijkman et al. dl. I: 194, Jonkers et al. 1987: 314). Er is een geval op Helgoland, november 1876 (Glutz Bd. 13/I: 468).

KLEINE KLAPEKSTER, 5 november 1974 Eendrachtspolder, Amsterdam-West (P.H. Blekendaal; Vogeljaar 22: 949). Blekendaal's beschrijving geeft geen houvast dat het deze soort betreft: "vogel van spreeuw-grootte, lichtgrijze buik en rug, zwarte vleugel met witte

plek en wit afgezet, lange, zwarte, herhaaldelijk op en neer bewogen staart, zwarte oogvlek." (dagb. Blekendaal).

BAIRDS STRANDLOPER, 12 augustus 1975 Gaasperplas, Amsterdam-Zuidoost @ (door van Duin & Vogelzang; van den Berg 1977: 25). De waarnemers geven de volgende beschrijving van dit geval: "De vogel deed sterk denken aan Drieteenstrandloper in zomerkleed, was echter 10% kleiner dan nabije Bonte Strandloper. Poten en snavel zwart; bij opvliegen een zeer dunne vleugelstreep. Geen vette oogstreep. Snavel even lang of iets kleiner dan de kop. De vogel werd voornamelijk van voren en schuin van voren gezien, en slechts kort waargenomen." (dagb. van Duin; vgl. BWP vol. III: pl. 30 en 37 en p. 329: "horizontal carriage and long-winged, short-legged appearance combine to create general character..").

NOORDSE BOSZANGER, 8 november 1975 5! ex. Vliegenbos Amsterdam-Noord (Vogeljaar 27: 321, Boshuizen, sine anno); 4 september 1978, oeverland Nieuwe Meer (Med. bl. KNNV VVGA 16,3: 15); en 14 april 1980 1 ex. Amsterdamse Bos @ (Med. bl. KNNV VVGA 18,2: 37, Limosa 54: 135).

TEREKRUITER, 21 augustus 1976 in de Grote Braak bij Halfweg (door ±8 waarnemers van de CJN afd. Amsterdam): "grijs, gele poten, opgewipte snavel met gele basis, klein" (L. v.d. Veen in litt., sept. 1990; ook dagb. H. Tichelaar). Dit is de zesde onvoldoende gedocumenteerde melding van deze soort voor Nederland. Landelijk zijn er vijf eerdere meldingen uit de jaren 1963-1974, die alle afgewezen zijn (vgl. van Ijzendoorn, van der Laan et al.).

Later dook net buiten onze regio een Terekrutter op in het plasje aan de Kerkweg bij Spaarnwoude, 3 mei 1986 (Fitis 22: 111-113, Vogels nieuw in Nederland, 1990: 55-56).

SCHARRELAAR, 18 september 1976 Noorderakerweg Osdorp (P.D. Hille, Vogeljaar 26: 43, zonder beschrijving). Een vondst van een Indische Scharrelaar, 7 juli 1976 Amsterdamse Bos, Amstelveen (Dutch Birding 2,2: 68) betrof waarschijnlijk een per vliegtuig aangevoerde vogel afkomstig van Schiphol; een derde ex., een onvolwassen vogel of Scharrelaar-species werd 26 april 1979 gezien op de Keizer Karelweg, Amstelveen-Noord (P. Böhre e.a.).

SNEEUWUIL, vier recente meldingen: x? november 1976 Vijfhoek, Diemen (door van Duin & Vogelzang); 28 januari 1979 vermoedelijk vrouwtje Noordzeeweg, Westelijk Havengebied @ (door S. Schoevaart; Med. bl. KNNV VVGA 17,1: 21; beschrijving in archief VVGA) en 31 januari 1979 vermoedelijk een vrouwtje klokjespad Thijsssepark Amstelveen (door H. Koningen, beheerder Amstelveense parken; kortstondig twee maal van korte afstand in zit waargenomen, grote witte uil, met typische ronde kop, en gestreepte onderbroken zwarte stiklijnen). De vierde melding betrof een gerucht van een witte vogel op een flatgebouw, 20-25 januari 1985 nabij de Sloterplas, Amsterdam-West (waarnemer onbekend; Dutch Birding 7: 75).

Enkel de kortstondige waarneming (15-20 seconden) van 28 januari 1979 vanuit de bus IJmuiden-Amsterdam is uitvoerig beschreven: "Een zeer grote uil, zo groot als een buizerd, maar veel breder in schouders en kop. Grondkleur wit. Op het lichaam en de vleugels donkere dwarsbandering. Op de kop was geen bandering te zien. In de vlucht brede vleugels met donkere bandering en een brede afgeronde kop; staart ook afge-

rond en donker gebandeerd en breed; ook op de rug en achterkop donkere bandering" (S. Schoevaart in litt., aug. 1995).

Deze twee meldingen van mogelijk een subadulte/vrouwetje Sneeuwuil in onze regio eind januari 1979, zo in tijd en vindplaats vlak bij elkaar, zouden op dezelfde vogel betrekking kunnen hebben.

BLONDE TAPUIT, 28 april 1981 mannetje, Gaasperdammerweg bij Diemen @ (door van Duin; Limosa 57: 26). Slechts 10 seconden van een afstand van 20 meter waargenomen: "zwarte teugel, zwart door oog, zwarte oorstreek, vleugel zwart, vuil-witte wenkbrauwstreep, mantel zandkleurig, rug iets lichter dan borst, buik wit, borst oranjeachtig in buik overvloeiend". Van de zeven aanwezige gewone Tapuiten hadden de drie vrouwtjes "duidelijk donkerder mantel dan de blonde tapuit" (dagb. van Duin).

GRASZANGER, voorheen Waaiersaartrietzanger, 10 augustus 1981 Westelijk Havengebied @ (Gierzwaluw 19,3: 90, Limosa 55: 138).

WESTSIBERISCHE TAIGARIETGANS *Anser fabalis johanseni*, 4 februari 1986 18 ex. Waterland-Oost (Gierzwaluw 24: 7, Graspieper 6: 161). De beschrijving is niet verkeerd: "Zij waren bijna even groot als de Canadese Ganzen en hadden lange en donkere halzen. De snavel was opvallend lang en zwaar ... en vrijwel geheel donker tegen zwart aan, alleen rond de nagel was een enigszins rossig veegje te zien." (van der Waal; vgl. ook Ardea 39: 139-140, BWP vol. I: 397). Deze ondersoort van de Rietgans uit de naaldwoudzone van West-Siberië is tot nog toe niet op de Nederlandse lijst toegelaten (Ardea 44: 190-191 en 203, Ardea 50: 111, CNA 1962 en 1970, Oreel 1980, van den Berg 1994). Volgens het Handbook verhindert de variatie in de andere ondersoorten van de Rietgans een zekere identificatie van *A. f. johanseni* in het veld (BWP vol. I: 391; vgl. daartegenover Ardea 44: 190; Limosa 38: 92-94, met foto; Limosa 53: 21-23). Het zou het negende niet-aanvaarde geval voor Nederland zijn (Wolfskeel 1988: 5-6, Wolfskeel & Brouwer 1990: 53). De eerste acht 'gevallen' betroffen tesamen 21 ex.; de groepsgrootte van het Waterlandse geval is dus nogal buitenproportioneel. Deze Rietgans-vorm overwintert in Turkestan, Iran en West-China.

Overigens zijn er ook slechts acht maal, in vijf winters sedert 1979, Taigarietganzen *Anser f. fabalis* in de regio vastgesteld, met in totaal 79-93 ex. (Ardea 34: 382, Gierzwaluw 24: 7, 27,3: 4, 29: 14 en 30: 69). In de strenge winter van 1979 werden eind januari bij Diemen groepjes van 19 en 14 ex. gezien; bij Anna's Hoeve verbleef vanaf 8 januari 1979 een adult mannetje Taigarietgans dat op 1 februari 1979 dood werd gevonden, vastgevroren op het ijs van het Nieuwe Diep (archief WCD, Med. bl. KNNV VVGA 17,1: 20; beschrijving in kaartenbak ZMA, de vogel is niet bewaard).

ROODKEELLIJSTER *Turdus ruficollis ruficollis*, 12 september 1986 een mannelijk ex. van deze Oostsiberische vorm, op het zwembad-terrein bij het Flevopark @ (door C.H. de Kruijf; Dutch Birding 8: 155, Limosa 60: 203). In de aan de CDNA voorgelegde beschrijving is sprake van een nogal schuwe lijster, even groot als Merel maar slanker, met egaal baksteen- of roestrode keel en borst, scherp 'afgeknipt' bij de buik; kruin en vleugel waren voorzover gezien leigrijs gekleurd, de poten bleekachtig (de Kruijf in litt., archief CDNA nr. 3436; vgl. ook BWP vol. V pl. 72, Birding World 7: 392-395). Deze beschrijving is onvolledig wat betreft de niet waargenomen gele snavel, rossige wenkbrauwstreep en zijstaart. Telefonisch erkende CDNA-archivaris W. Wiegant echter dat

de beschrijving er vrij goed uitzag. Omdat bij de tweede revisie het enige eerder aanvaarde geval van deze roodkelige vorm van *Turdus ruficollis*, 13 oktober 1966 Dreischor te Schouwen (door Meeth; Limosa 40: 1-5, CNA 1970: 71, Voous In de ban van vogels, 1995: 353) door de CDNA wordt afgevoerd, resteren slechts twee gevallen van de ZWARTKEELLIJSTER *Turdus ruficollis atrogularis* uit maart/april 1981 en 9 oktober 1982 (Dutch Birding 3: 72 met foto's, Limosa 55: 135, 56: 260-261 en 57: 24, Wolfskeel 1989: 88). Eerder sneuvelde een claim van een Zwartkeellijster op 14 januari 1968 aan de Vecht bij Weesp (Vogeljaar 16,6: 666, Jonkers et al. 1987: 290). De gevallen van Zwartkeellijster en Roodkeel- x Zwartkeellijster uit 1978 (Limosa 53: 31) worden bij deze revisie afgevoerd. De eigenlijke Roodkeellijster staat dus niet langer op de Nederlandse avifaunistische lijst (van den Berg, Lijst enz. 1987, van Ijzendoorn et al. 1995; vgl. ook Voous' Atlas enz. 1960: 200). Dat terugkeer daarop tot de mogelijkheden behoort, blijkt uit het feit dat deze oostelijke vorm al 22 maal in continentaal Europa is vastgesteld (Alström & Colston, A Fieldguide to the rare birds of Britain and Europe, 1992: 350, vgl. ook plaat 47).

PALLAS' BOSZANGER, 6 oktober 1986 1 ex. Vondelpark @ (P. Rousset, Notes on Casual Encounters with Birds of the Vondelpark 1984-1991: 18; Limosa 66: 160). Een Goudhaanachtige kleine vogel, zeer actief, "hovering all the time". Egaal groene bovenzijde en witachtige onderzijde; koppatroon: "a thin dark eye stripe, a very apparent yellowish long supercilla, a rather thin but well marked yellowish crown-stripe... quite different than the head of a Firecrest." Vanwege de grote bewegelijkheid en het slechte licht werden vleugelpatroon noch geel op de stuit gezien. De vogel maakte geen geluid.

Volgens de waarnemer was het geen Bladkoninkje: "Some Yellow-browed Warblers can have a faint crown-stripe. But the one of 'my' bird seemed to me too long, too sharply defined and too clearly apparent to be considered 'faint'."

Bij het al of niet opvoeren van bepaalde zeldzaamheden volgde de Avifauna Commissie Amsterdam (ACA) meestal het CDNA-oordeel; niet duidelijk is welke van bovengenoemde gevallen bij de ACA bekend waren, welke daarvan al of niet aan een eigen beoordeling of nadere toetsing zijn onderworpen, en op welke (andere) gronden al of niet tot aanvaarding is besloten. Aan het eind van hun checklist verantwoordden Hazevoet en van der Waal slechts het buiten hun lijst houden van Flamingo en Klein Waterhoen.

Zonder te beschikken over een beschrijving en in weerwil van het oordeel van de Commissie voor de Nederlandse Avifauna (CNA 1962) werd wel een waarneming opgevoerd van de

BRUINKOPGORS, 23 juli 1961 mannetje Diemerzeedijk, Diemen @ (dagb. Swart V, Limosa 36: 41); volgens Swart was deze vogel die tot op 3 meter benaderd kon worden, "iets te mak voor wild ex." (Swart 1968: 17).

Daarnaast kwam onlangs een tweede, nog niet eerder gepubliceerd geval van de Bruinkopgors boven water: namelijk 6 juli 1963 vangst? van een mannetje Spaarnammerdijk Amsterdam (med. G.O. Keijl; in collectie ZMA nr. 18.829).

Van deze soort zijn met name de aantrekkelijk ogende mannetjes al vanaf de jaren dertig 'in de honderden' in Nederland ingevoerd, en sedert ±1950 ook massaal in

Groot-Brittannië en België (Eykman et al. dl. I: 129, *British Birds* 60,8: 345 en 60,10: 423-424, *Dutch Birding* 2: 44, vgl. ook Binsbergen 1995: 70). De tot nu in Nederland vastgestelde gevallen van deze soort betreffen ook alleen mannetjes (20x, van januari tot oktober). Daarom bestaat er bij alle gevallen van deze soort twijfel over hun wilde herkomst. Het is dan ook dubieus of de Bruinkopgors aan de Amsterdamse lijst kan worden toegevoegd (vgl. ook van den Berg 1994: 24 en 29, *BWP* vol. IX: 305).

Overigens is dit niet de enige (vermoedelijk) uit gevangenschap afkomstige soort die door Hazevoet en van der Waal wordt opgevoerd. Op hun lijst figureren ook Nijlgans, Fazant, Rotsduif en Halsbandparkiet; dit zijn soorten die met zekerheid uit gevangenschap afkomstig, geïntroduceerd of verwilderd zijn. In A.B. van den Berg's Lijst van Nederlandse vogelsoorten worden zij beschouwd niet tot onze wilde avifauna te behoren, en worden zodoende afgevoerd naar zijn appendix I (van den Berg 1994: 25). Hem daarin volgend vermindert dit het aantal in de regio vastgestelde vogelsoorten op de checklist van 1986 nog eens met vier.

Als gevolg van de revisie van de Nederlandse avifaunistische lijst door de CDNA komen op de Groot-Amsterdamse lijst anno 1986 in totaal vijf soorten te vervallen. Echter de auteurs en hun Avifauna Commissie Amsterdam (ACA, waar ook Oreel, van der Schot en Vogelzang deel van uitmaakten) namen twee soorten niet op die (inmiddels) wel aanvaard zijn, namelijk:

VALE LIJSTER, 24 april 1977 2 ex., adult mannetje en waarschijnlijk vrouwtje of onvolwassen ex., bij het begin van de Bosbaan in het Amsterdamse Bos, Amstelveen; het mannetje was daar nog op 25 en 26 april aanwezig (T.M. & W. van der Have; *Limosa* 51: 170-172, *Limosa* 52: 226). De suggesties dat deze vogels, de eerste voorjaarswaarneming van deze soort in Europa, zouden zijn ontsnapt uit gevangenschap, c.q. van een vliegtuigtransport afkomstig zouden zijn (*Dutch Birding* 2,2: 71, *Limosa* 54: 25) heeft de CDNA nu kennelijk definitief ter zijde gelegd.

N.B. Dit is pas het tweede geval voor Nederland sedert de vondst van een juveniel ex. op het landgoed Velserbeek te Velsen 27 oktober 1843 (in de collectie van Wickevoort Crommelin, NNM Leiden, en door Schlegel afgebeeld in von Siebolds *Fauna Japonica*, dl. II Aves, 1850: plaat 27 en p. 63). De Vale Lijsters van eind april 1977 in het Amsterdamse Bos zijn het eerste van nu vier gevallen in deze eeuw.

SPERWERGRASMUS, (twee meldingen, waarvan één afgewezen:) 1-3 augustus 1980 mannetje park De Braak en Elsrijk, Amstelveen @ (P. Böhre, in arch. J.B. Buker/VWGA; *Limosa* 54: 135, *SOVON* 1987: 544) en 5 augustus 1981 een onvolwassen ex. Vijfhoek, Diemen (G. van Duin; *Gierzwaluw* 26,4: 109, *Limosa* 62: 203). Het laatste geval is pas in 1988 op grond van een geluidsopname door de CDNA aanvaard.

Resumerend: ten gevolge van het schrappen door de CDNA van Dwerggors (mei 1892), Dunbekwulp (mei 1914), Witsluitbarnsijs (januari 1946) en Alpengierzwaluw (juni 1959), alsmede van Bruinkopgors (juli 1961) door de CNA daalt het aantal in en om Amsterdam waargenomen vogelsoorten op de lijst van Hazevoet en van der Waal tot 289; voorts vermindert met de vier uit gevangenschap verwilderde soorten zelfs tot 285 soorten. Echter dankzij Klein Waterhoen (juli 1951, november 1967), Vale Lijster (april 1977), Sperwergrasmus (augustus 1981) en een alsnog aanvaarde Sneeuwuil (december 1806, zie verderop) komt de

stand op 31 december 1986 voor wat betreft de regio Groot-Amsterdam inclusief de Botshol feitelijk uit op 289 soorten.

In totaal 32 soorten, waarvan het voorkomen in de periode 1800-1986 gemeld is, kunnen om verschillende redenen niet aan de lijst worden toegevoegd.

Aanwinsten voor de Amsterdamse avifauna sedert 1986

Sedert 31 december 1986 zijn er ten minste vier nieuwe soorten, drie nieuwe ondersoorten en een zeldzame hybride aan de Amsterdamse lijst toegevoegd. Van de volgende gevallen zijn alleen de meest zeldzame door de CDNA beoordeeld (* = aanvaard):

IJSLANDSE GRUTTO *Limosa limosa islandica*, 21 april 1984 1 ex. Oude Vennen, Waterland (Dutch Birding 17,2: 63) en 16 april 1989 3 ex. bij Zuiderwoude, Waterland-Oost (foto's O.V. Endtz in Dutch Birding 11e jrg. plaat 126, en Dutch Birding 17e jrg. pl. 53). Sedertdien zijn elk voorjaar waarnemingen van deze ondersoort gedaan vooral in Waterland en polder de Zeevang, en in klein aantal in Amstelland en bij Vinkeveen (van Beusekom 1993, Dutch Birding 17: 54-64). In de jaren 1990-1994 ging het in de wijde omgeving van Amsterdam totaal om resp. 90, 60, 40, 26 en 75 ex., m.n. rond Zuiderwoude en Uitdam (Dutch Birding 17: 63, Gierzwaluw 32,2: 62, Kruisbek 35: 17-20 en 37: 3-6). De uiterste data zijn 20 maart 1993 1 ex. op Marken en 27 april 1992 10 ex. bij Warder in polder de Zeevang (Gierzwaluw 31,2: 72, Dutch Birding 17: 63), de mediane doortrekdatum is 14 april. Het voorkomen aan de westelijke IJsselmeerkust is waarschijnlijk een gevolg van stuwing, waarbij de fluctuatie in jaarlijkse aantallen mogelijk samenhangt met het optreden van harde wind uit het westen of zuid-westen (van Beusekom 1993: 71, P. van Scheepen mond. med.).

ROODMUS, drie gevallen: 12/13 september 1988 een mannetje Diemerzeedijk* (Gierzwaluw 26,4: 108, Limosa 62: 205), 22 juni 1990 jong mannetje kort roepend Waterlandse Zeedijk in wilgen buitendijks t.h.v. 'de Peereboom', Waterland-Oost (Gierzwaluw 28,3: 60) en 29 mei 1993 een mannetje Noorderweg/Ruigoordweg, Ruigoord (Dutch Birding vogellijn, Gierzwaluw 31,2: 75).

IBERISCHE TIJFTJAF *Phylloscopus collybita brehmii*, 29 april - 20 juli 1990 zingend mannetje Van Eeghenstraat/Vondelpark* (Limosa 65: 143); dit is volgens A.B. van den Berg landelijk pas het zevende geval van deze ondersoort. Daarnaast werd een ex. gemeld op 8 mei 1992 in het Beatrixpark, Amsterdam Nieuw-Zuid (door Veenstra, Dutch Birding 14: 155).

RUSSISCHE KAUW *Corvus monedula soemmerringii*, 5 november 1990 4 ex. op de Machine-weg hoek Velsersweg nabij gemaal Houtrak (Marcus; Gierzwaluw 28,4: 85, P.J. Marcus in litt., met beschrijving). Voorzover bekend is dit de eerste melding, danwel het eerste gedocumenteerde geval in onze regio van deze oostelijke Kauw (vgl. ook Eykman et al. dl. I: 65, Voous in Limosa 33: 128-134, Hens' Avifauna Limburg 1965: 43, CNA 1970: 100, SOVON 1987: 484-485). Eerder zag Paul Marcus op 2 december 1987 in het Westelijk Havengebied tussen vele (noordelijke?) Kauwen "met lichtgrijze onderdelen als bonte kraaien" een 'Halsbandkauw', vermoedelijk een Russische (Marcus in litt. 21-10-95; vgl. echter BWP vol. VIII: 140). Daarnaast vermeldde Koller in zijn overzicht

qd Laplace-
sic